

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

725. 18

"1913"

Szerző

Cím A Neugebäude-t lebontott

Forrás: Pesti tükör.

Személy

Bp.

1913 11/4

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Oldalsz.

Helyszám

A Neugebäude-t lebontották

A vértanuk gyászhelyei

József császár által építtetett rémes emlékü Neugebäude-nak nagy tömbjét lebontották már vagy tizennyolc évvel ezelőtt, mikor a Szabadság-teret kezdték rendezni és az épület helyébe a szabadságtéri parkot tervezték. A Neugebäude-ből ekkor megmaradt még két *toldalék* épület, a mai Szabadság-tér 6. és 7. számú bérházaiban, melyek ugyanabban a rideg, kopár stílusban voltak építve, mint a törzsepület. Ezek az általános írtás és bontás alkalmával pardont kaptak s mint az egykori híres börtön, kaszárnya és kivégzőhely emlékeztetői, mai napig kékesszürke, barátságtalan falakkal ennek a kapcsolatnak voltak dokumentumai, mely őket másfél századon át a hirhedt épülethez csatolta. S jóval előbb, mint a Neugebäude, megszűnt katonai jellegük

A lebontott épületnek nevezetése is van. A hagyomány szerint itt faragta ki *Bidy János* egykori orvosprofesszor megrendelésére 1830-ban *Prigl József* kőfaragómester az ismert *Nagy Kristóf* szobrot, mely évtizedeken át a *Kristóf-téren* állott s melyet az épület lebontásakor a központi városháza udvará állítottak fel. A másik hagyománynak szintén történeti alapja van. 1848-49-ben a Neugebäude-nak ez a része is a vizsgálat alá vetett katonai és polgári foglyok börtönhelyiségeül szolgált. Ideiglenesen itt helyezték el báró *Jeszendk, Csányi, Avancourt, Woroniecky* herceget és *Csernyus Manó* szabadságharci foglyokat többekkel együtt s a vizsgálat megkezdése után innen szállították őket a törzsepület celláiba, ahonnan aztán a *Holtzplatz* nevű téren október 20-án mindnyájukat bitó alá állították. Az ötvenes években egyideig a politikai foglyok voltak itt elhelyezve, azután szertárákat és istállókat alakítottak belőlük, a végén pedig bérházzá léptek elő. Ezek a gyászos emlékek fűződnek a most lebontott épülethez.

is, mert a kincstár, mikor az Új-épület lebontását elhatározta, a szertárák, raktárák és istállók szolgált épületeket bérházak céljaira eladta. Így maradt meg mostanig a Neugebäudeből a 6. és 7. számú rész, melynek egyikét, a 7-es számot, mely a *Schwarz Sándorné* és társai tulajdonát alkotja, az imént lebontották s ma már deszakerüléseket is vontak köréje, hogy a nemsokára kezdődő építkezés céljából a telekrészt az utcai forgalom elől elzárják.